

Motion till riksdagen 2012/13:So219

av Björn Söder och Sven-Olof Sällström (SD)

Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga drycker.

Motivering

Det har på senare tid blivit allt vanligare med lokala vinodlingar i Sverige. Det förekommer också småskalig tillverkning av andra malt- och spritdrycker i landet. En ny hantverkstradition håller på att etablera sig i landet sedan monopolet för tillverkning av alkoholhaltiga drycker avskaffades.

För att dessa verksamheter ska kunna växa till sig och främja landsbygdsturism, företagande och arbetstillfällen är det nödvändigt att det även i Sverige blir tillåtet med gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga drycker. Ett delbetänkande om gårdsförsäljning från Utredningen om vissa alkoholfrågor (SOU 2010:98) slår fast att en modell för gårdsförsäljning med kombinationen upplevelsetjänst och försäljning bör kunna leda till fler arbetstillfällen och ytterligare förutsättningar att utveckla en levande landsbygd.

Det svenska monopolet

Idag är det statliga Systembolaget den enda aktör som får sälja alkohol via butik i Sverige. Detaljhandelsmonopolet används som motiv till att inte tillåta lokala alkoholproducenter att sälja sina produkter själva. Det innebär stora problem för de lokala producenterna. Många av dem har för små volymer för att komma in i Systembolagets sortiment. Att man infört ett system där kunden kan beställa produkten via webben och hämta ut den i valfri butik gör

Fel! Okänt namn på

dock att produkten antingen blir väldigt dyr för kunden eller att vinstmarginalerna för producenten försvinner då producenten måste stå för fraktkostnaderna.

EU-rätten

Regeringen har, genom statsrådet Maria Larsson, aviserat att man inte kommer att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Man anser att det inte är förenligt med EU-rätten att ha den typen av gårdsförsäljning tillsammans med Systembolaget.

På en förfrågan till EU-kommissionen om det finns några juridiska hinder inom EG-rätten mot att ha en reglerad gårdsförsäljning i ett land som Sverige, där alkoholförsäljningen i övrigt sker på Systembolaget, blev svaret dock nej.

EU:s konkurrenskommissionär som besvarade frågan för kommissionens räkning, menar att försäljning av lokalt producerade alkoholdrycker direkt till konsumenterna skulle vara ett undantag från Systembolagets ensamrätt. Med hänvisning till en dom i EU:s domstol konstaterar hon att ett sådant undantag inte skulle fordra att det statliga handelsmonopolet måste avskaffas.

Det finns således inget EU-juridiskt hinder för att tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga drycker.

Det kan dessutom vara ett rimligt antagande att ett tillåtande av gårdsförsäljning istället skulle medföra en tryggare ställning för Systembolaget eftersom en småskalig försäljning, som idag har tillsynes olösbara EU-rättsliga problem att hanteras via Systembolaget, då kan bedrivas utan att riskera att Systembolaget monopol EU-rättsligt utmanas på grund av småproducenternas begränsade tillträde till marknaden.

I Finland infördes en ordning med gårdsförsäljning för vissa typiskt finländska alkoholdrycker i samband med att Finland år 1995 blev medlem i EU. Den finländska lagstiftningen på området har dock ifrågasatts av EU-kommissionen med hänvisning bland annat till att den hindrar den fria varu-rörligheten och att den gynnar inhemska produkter framför utländska sådana.

Utredningen som gjorts i Sverige har därför valt att titta på en annan modell än den finländska. Detta kan möjliggöra försäljning av utländska drycker motsvarande dem man själv tillverkar. Här bör Sverige välja samma väg som Finland och våga utmana EU. Begreppet gårdsförsäljning bör vara förbehållet försäljning på en gård på landet av egenproducerade alkoholdrycker av råvaror som har odlats på gården.

Folkhälsoperspektivet

Folkhälsoargumentet är ofta något som används i motståndet mot att tillåta gårdsförsäljning då man påstår att privata vinstintressen skulle driva upp konsumtionen. I den utredning om gårdsförsäljning som gjorts har folkhälsoaspekten analyserats och ur rättslig synpunkt är den föreslagna försäljningsvolymen per tillverkare (1 500 liter) försumbar utifrån gällande rättspraxis. I

Fel! Okänt namn på

detta fall kan man inte belägga att ett vinstintresse driver upp konsumtionen.
Utredningen bedömer inte heller att försäljningsformen som sådan bidrar till
ett skadligt dryckesbeteende.

Stockholm den 25 september 2012

Björn Söder (SD)

Sven-Olof Sällström (SD)